

PODSUMOWANIE PROJEKTU

Staże zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz szkolenia kadry kształcenia zawodowego

---

SEKTOR KSZTAŁCENIE I SZKOLENIA ZAWODOWE | Konkurs 2014

WSTĘP	3
CHARAKTERYSTYKA PROJEKTU	5
OPIS PROJEKTU	5
WSKAŹNIKI PROJEKTU	6
WARTOŚĆ ZREALIZOWANYCH PROJEKTÓW W PODZIALE NA WOJEWÓDZTWA	7
INSTYTUCJE BENEFICJENTÓW / INSTYTUCJE WYSYŁAJĄCE	8
RODZAJE INSTYTUCJI	8
DZIEDZINY/OBSZARY PROJEKTÓW	8
LICZBA PROJEKTÓW W PODZIALE NA WOJEWÓDZTWA	9
UCZESTNICY PROJEKTÓW	10
OPIS GRUPY DOCELOWEJ (KWALIFIKOWALNI UCZESTNICY)	10
TYPY DZIAŁAŃ	11
LICZBA UCZESTNIKÓW W PODZIALE NA WOJEWÓDZTWA	12
LICZBA UCZESTNIKÓW W PODZIALE NA KRAJ DOCELOWY MOBILNOŚCI	13
LICZBA UCZESTNIKÓW W PODZIALE NA PŁEĆ	15
LICZBA UCZESTNIKÓW W PODZIALE NA OBSZAR ZAMIESZKANIA	16
ODNIESIENIE DO STOSOWANIA ZASADY RÓWNOŚCI SZANS, W TYM RÓWNOŚCI SZANS KOBIECI I MĘŻCZYZN	17
WPŁYW PROJEKTU	18
WPŁYW MOBILNOŚCI NA UCZESTNIKÓW	18
KORZYŚCI ZAWODOWE	18
PODNIESIENIE KOMPETENCJI KLUCZOWYCH	19
WPŁYW MOBILNOŚCI NA INSTYTUCJĘ BENEFICJENTÓW	20
DZIAŁANIA INFORMACYJNO-SZKOLENIOWE	21
PRZEPROWADZONE SZKOLENIA	21
ZREALIZOWANE MONITORINGI	22
STRONA INTERNETOWA	22
POWERGEDON	23
PODSUMOWANIE	24

Wstęp

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji realizuje projekty dofinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego od 2012r. Pierwsze projekty były realizowane w synergii z *Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki* i programem *Uczenie się przez całe życie*, program *Leonardo da Vinci*. Były to działania unikatowe na skalę całej Unii Europejskiej.

W tym roku mija 5 rocznica działalności FRSE w zakresie realizacji projektów dofinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, co zbiega się z obchodami 60-lecia istnienia EFS, a także 30-lecia Programu *Erasmus +* w Europie.

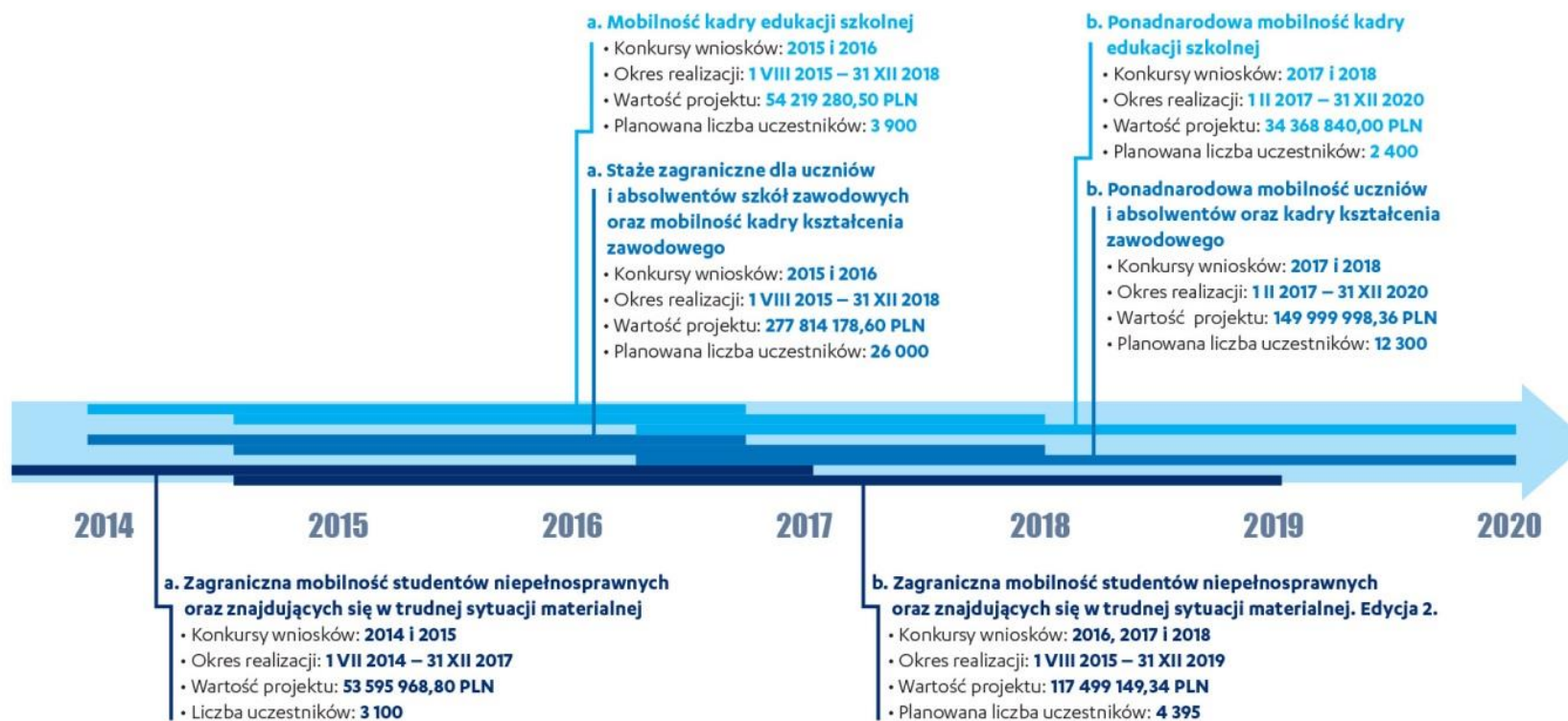

Rysunek 1. Projekty zrealizowane przez FRSE dofinansowane ze środków PO KL

Sukces unikatowej na skalę całej Unii Europejskiej synergii zaowocował podjęciem przez FRSE kolejnych działań i przystąpieniem do realizacji projektów dofinansowanych ze środków *Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój*, ale opartych na zasadach programu *Erasmus+*.

Zgromadzone doświadczenie w realizacji poprzednich projektów było niezbędne, szczególnie w sytuacji w której zarówno program *Erasmus+*, jak i Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój rozpoczynały dopiero swoją działalność. Konieczność połączenia ze sobą dwóch zupełnie nowych i nieznanymi inicjatyw było dużym wyzwaniem zarówno w sferze formalnej jak i merytorycznej.

Obecnie FRSE realizuje sześć projektów dofinansowanych ze środków PO WER z trzech sektorów: *Edukacja szkolna*, *Kształcenie i szkolenia zawodowe* i *Szkolnictwo wyższe*.

Rysunek 2. Projekty FRSE w trakcie realizacji dofinansowane ze środków PO WER

Charakterystyka projektu

Opis projektu

W 2014 roku FRSE rozpoczęła realizację projektu *Stáže zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz szkolenia kadry kształcenia zawodowego* dofinansowanego ze środków EFS PO WER, realizowanego na zasadach programu *Erasmus+* sektor *Kształcenie i szkolenia zawodowe*.

Metryczka projektu

Okres realizacji: od 15 grudnia 2014 r. do 30 września 2017 r.

Oś priorytetowa: IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa

---

Działanie: 4.2 Programy mobilności ponadnarodowej

Całkowita wartość projektu: **64 550 142,69 PLN**

Rysunek 3. Dane informacyjne o projekcie *Stáže zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz szkolenia kadry kształcenia zawodowego* | Konkurs 2014

Głównym celem projektu było podniesienie kompetencji zawodowych i kluczowych uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz placówek kształcenia i szkolenia zawodowego oraz kadry kształcenia zawodowego poprzez udział w programach mobilności ponadnarodowej.

Uczniowie oraz absolwenci mogli podjąć staż w zagranicznym przedsiębiorstwie, instytucji publicznej, organizacji pozarządowej lub szkolenie w centrum kształcenia zawodowego. Celem mobilności było ułatwienie przejścia z etapu nauki do zatrudnienia. Wyjazdy uczniów i absolwentów mogły trwać od 2 tygodni do 12 miesięcy, jednak najczęstszą formą realizacji był staż 4 tygodniowy.

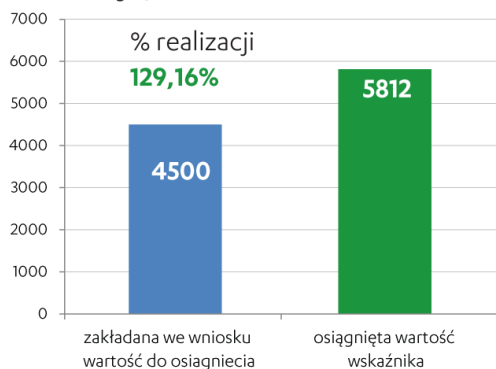
Kadra edukacyjna miała możliwość poznania za granicą nowych metod uczenia zawodu oraz rozwijania trwałej współpracy między instytucjami kształcenia i szkolenia zawodowego z różnych krajów. Mobilność kadry zakładała takie formy jak działalność dydaktyczna i szkoleniowa pozwalająca na prowadzenie zajęć dydaktycznych w partnerskich szkołach kształcenia i szkolenia zawodowego za granicą lub szkolenia kadry, czyli działania wspierające doskonalenie zawodowe kadr poprzez odbywanie staży zawodowych lub praktyczne doświadczenie edukacyjne (*job shadowing*). Wyjazdy kadry mogły trwać od 2 dni do 2 miesięcy. Preferowanym okresem pobytu zagranicznego było jednak szkolenie 4 dniowe.

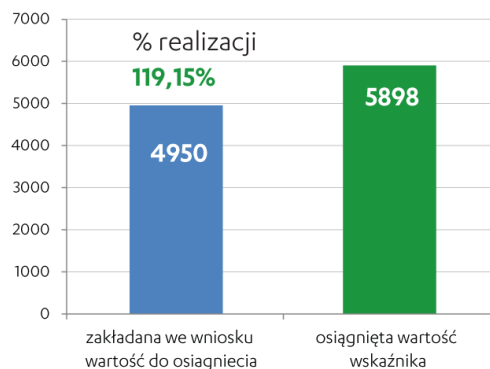
Projekt *Staże zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz szkolenia kadry kształcenia zawodowego* zakładał objęcie dodatkowym dofinansowaniem projektów, które znalazły się na liście rezerwowej programu *Erasmus+* sektor *Kształcenie i szkolenia zawodowe*, Akcja 1. Wymogiem kwalifikującym projekty było uzyskanie min. 70,5 pkt. z oceny ekspertów weryfikujących wnioski aplikacyjne do programu.

Wskaźniki projektu

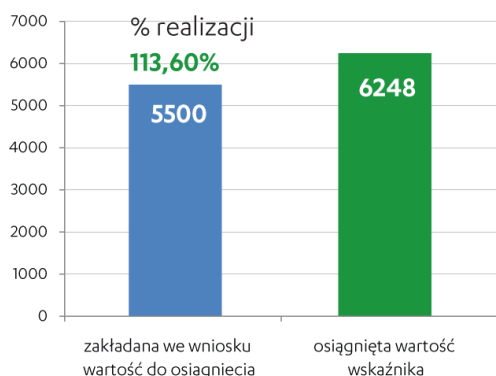
Liczba uczniów i absolwentów placówek kształcenia i szkolenia zawodowego, którzy wzmocnili zdolności do zatrudnienia poprzez udział w zagranicznych stażach w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego | wskaźnik rezultatu

Liczba osób, które nabyły kompetencje zawodowe lub kluczowe po opuszczeniu programu | wskaźnik rezultatu

Liczba osób objętych wsparciem w ramach projektów mobilności ponadnarodowej | wskaźnik produktu

Tabela 1. Wartość wskaźnika produktu i rezultatu osiągnięta od początku realizacji projektu.

Wstępnie zakładano dofinansowanie **150 projektów** z listy rezerwowej programu *Erasmus+*, a w konsekwencji objęcie wsparciem **5500 osób** w ramach programów mobilności ponadnarodowej (wskaźnik produktu). Określone zostały również wskaźniki rezultatu dotyczące wzmocnienia zdolności do zatrudniania uczniów i absolwentów poprzez udział w zagranicznych stażach oraz nabycie przez wszystkich uczestników kompetencji kluczowych lub zawodowych.

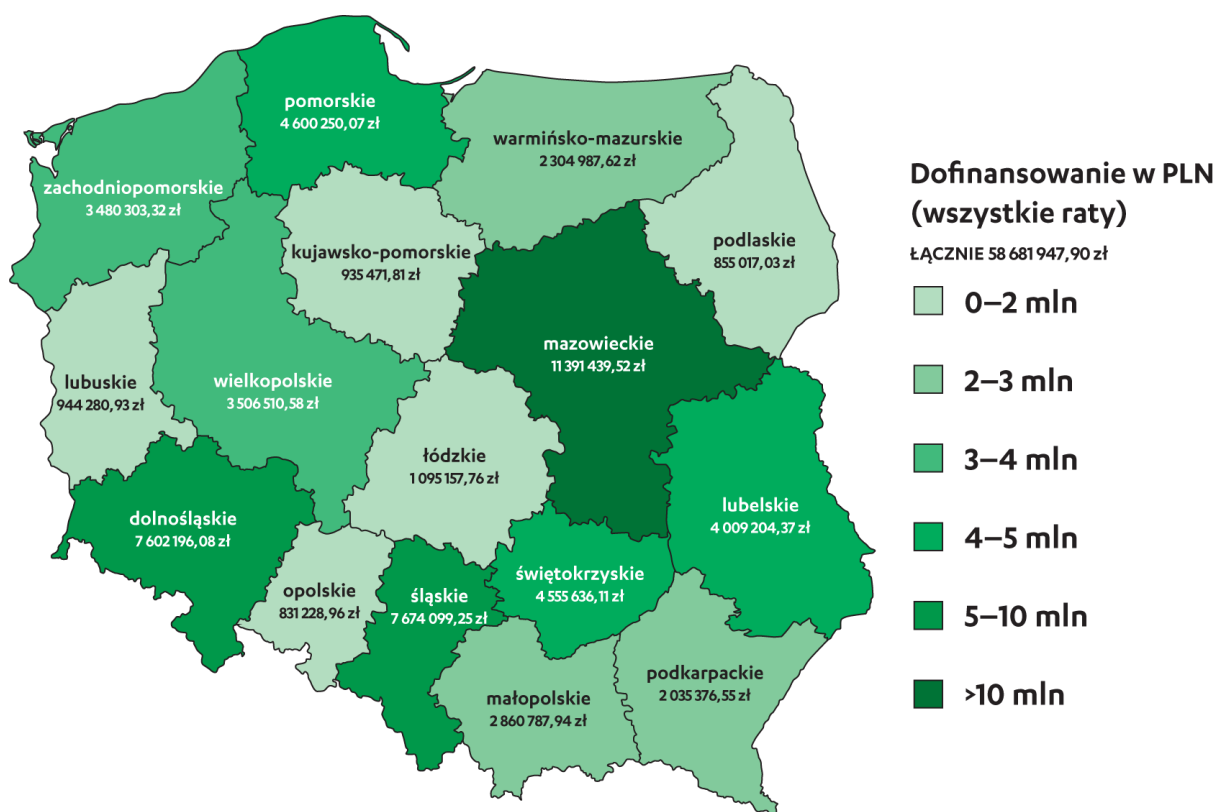

Do realizacji projektów ze środków PO WER zaproszono 165 instytucji (3 instytucje zrezygnowały). Ostatecznie **162 instytucje** podjęły się wyzwania realizacji projektów staży i szkoleń zagranicznych, a wsparciem udało się objąć aż **6248 osób**.

Wykorzystanie całkowitego budżetu projektu zostało osiągnięte na poziomie **99%**, w stosunku do kwoty wnioskowanej. Dofinansowanie przyznane poszczególnym instytucjom pozwoliło na pokrycie do 100% kosztów realizacji projektów. Instytucje otrzymały środki finansowe na wsparcie organizacyjne (350 EUR na uczestnika), w tym przygotowanie kulturowo-pedagogiczno-językowe oraz podróży i wsparcie indywidualne uczestnika (kwoty zgodne z tabelą stawek programu Erasmus+ Konkurs 2014).

Wartość zrealizowanych projektów w podziale na województwa

Dofinansowaniem objęte zostało terytorium całego kraju, choć poziom aktywności w poszczególnych regionach był mocno zróżnicowany. Ważną różnicą w stosunku do projektów Erasmus+ była waluta dofinansowania. W projektach PO WER beneficjanci otrzymywali dofinansowanie w polskich złotych (PLN), inaczej niż w Erasmus+ gdzie było przekazywane w euro (EUR).

Mapa 1. Liczba zrealizowanych projektów w podziale na województwa wraz z wartością otrzymanego dofinansowania.

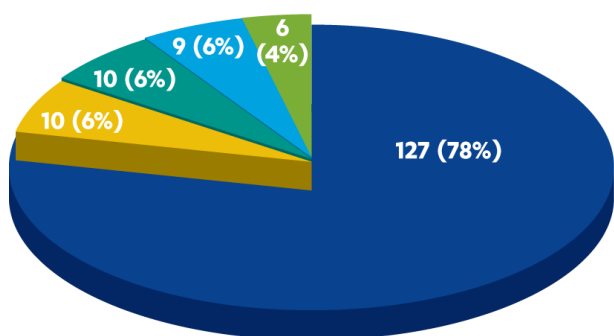

Największym beneficjentem dofinansowania w ramach projektu realizowanego przez FRSE ze środków PO WER było województwo **mazowieckie**. Równie wysoki poziom pozyskania funduszy miały **województwo śląskie i dolnośląskie**. Najmniejsze środki finansowe na mobilności zagraniczne pozyskało województwo **opolskie**.

Instytucje beneficjentów / instytucje wysyłające

Rodzaje instytucji

Liczba instytucji (łącznie 162)

Typ instytucji

- Szkoły prowadzące kształcenie zawodowe / Ośrodki edukacji
- Organizacje pozarządowe / Stowarzyszenia
- Małe i średnie przedsiębiorstwa
- Fundacje
- Instytucje samorządu terytorialnego

Diagram 1. Rodzaje instytucji biorących udział w projekcie *Staże zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz szkolenia kadry kształcenia zawodowego* | Konkurs 2014

Wśród instytucji realizujących projekty przeważają szkoły lub inne ośrodki edukacyjne prowadzące kształcenie zawodowe, co stanowi **78% wszystkich beneficjentów**. Wśród nich są m.in. zespoły szkół i wchodzące w ich skład technika czy szkoły zawodowe. Równie często pojawiały się centra kształcenia zawodowego, praktycznego lub ustawicznego. Pozostali beneficjenci to organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz instytucje samorządu terytorialnego.

Dziedziny/obszary projektów

Kształcenie i szkolenie zawodowe jest bardzo zróżnicowanym sektorem edukacyjnym. Nauka może odbywać się zarówno w szkole jak i bezpośrednio u pracodawcy lub w formie kształcenia rzemieślniczego. Zakres tematyczny kształcenia jest również szeroki. Zgodnie z nowym rozporządzeniem w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach, które weszło w życie 1 września 2017 r. wyodrębniono 8 obszarów kształcenia: 1) administracyjno-usługowy 2) budowlany 3) elektryczno-elektroniczny 4) mechaniczny i górnictwo-hutniczy

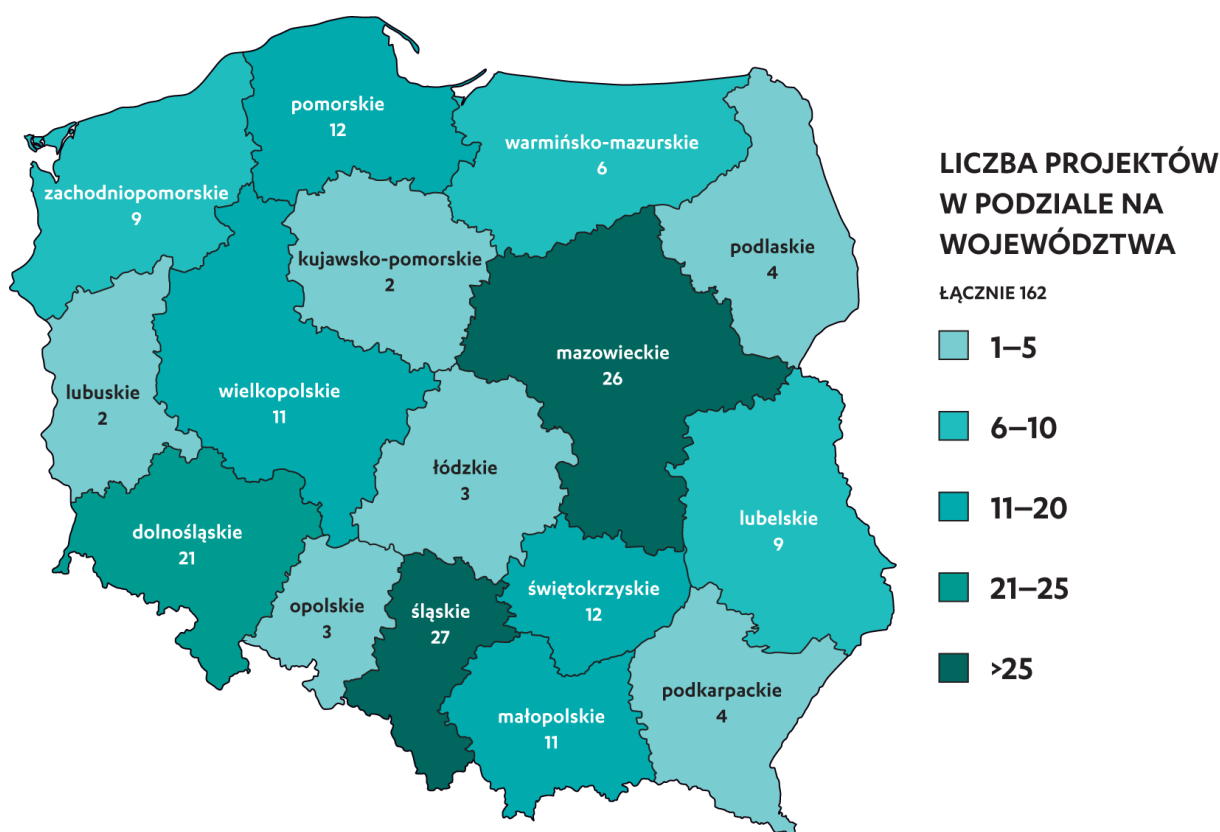

5) rolniczo-leśny z ochroną środowiska 6) turystyczno-gastronomiczny 7) medyczno-społeczny 8) artystyczny.

W projekcie *Stáže zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz szkolenia kadry kształcenia zawodowego* również można wskazać, w których obszarach kształcenia najchętniej były realizowane mobilności zagraniczne. Do najpopularniejszych należały: 1) Hotele, restauracje i catering 2) Pojazdy mechaniczne, statki i samoloty 3) Budownictwo i budownictwo lądowe 4) Elektronika i automatyzacja 5) Usługi fryzjerskie i kosmetyczne. Realizowane były również projekty z mniej popularnych dziedzin tak jak: Tekstyliia, Materiałoznawstwo czy Sztuka.

Liczba projektów w podziale na województwa

Mapa 2. Liczba zrealizowanych projektów w podziale na województwa.

Beneficjenci samodzielnie planują zakres i formę projektu, stąd mogą się zdarzyć projekty duże, charakteryzujące się wysokim budżetem i znaczną ilością uczestników. Drugą odsłoną mogą być projekty małe dla kilku lub jednego uczestnika. Obie formy są obecne w projektach, które otrzymały dofinansowanie ze środków PO WER.

Najwięcej projektów zostało zrealizowanych w województwie **śląskim**, co stanowiło **17%** wszystkich podjętych inicjatyw. Na podobnym poziomie uplasowało się województwo **mazowieckie** i **dolnośląskie**. Najmniej projektów mobilności zagranicznej miało miejsce w województwie **lubuskim**.

Uczestnicy projektów

Opis grupy docelowej (kwalifikowalni uczestnicy)

Grupę docelową stanowili uczniowie i absolwenci oraz kadra kształcenia i szkolenia zawodowego, zgodnie z zasadami określonymi dla programu *Erasmus+*, sektor *Kształcenie i szkolenia zawodowe*, Akcja 1. W przypadku absolwentów mobilność musiała być zrealizowana w ciągu jednego roku od ukończenia nauki przez uczestnika.

Ważną różnicą w stosunku do projektów Erasmus+ był zakaz podwójnego udziału w projektach dofinansowanych ze środków PO WER.

W ciągu trwania całego projektu *Stáže zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz szkolenia kadry kształcenia zawodowego* łącznie wsparciem objętych zostało **6 248 osób**, z czego **6 113 stanowiły osoby uczące się**, a **135 to kadra kształcenia i szkolenia zawodowego**. Wśród uczestników objętych wsparciem 0,08% nie zrealizowało mobilności zgodnie z zaplanowaną dla nich ścieżką kształcenia (z powodów losowych).

Typy działań

Uczestnicy mieli możliwość realizacji mobilności zagranicznej w podziale na cztery typy działań, zgodnie z zasadami programu Erasmus+. Osoby uczące się (uczniowie i absolwenci) mogli wyjechać na działania typu VET-COMP, czyli staże w przedsiębiorstwa zagranicznych lub VET-SCHOOL, czyli staże w zagranicznych placówkach kształcenia/szkolenia zawodowego. Kadra mogła skorzystać z działania typu VET STA, czyli szkolenia i działania typu *job shadowing* lub VET-TAA, czyli prowadzenia zajęć i szkoleń w zagranicznej instytucji.

Liczba uczestników (łącznie 6248)

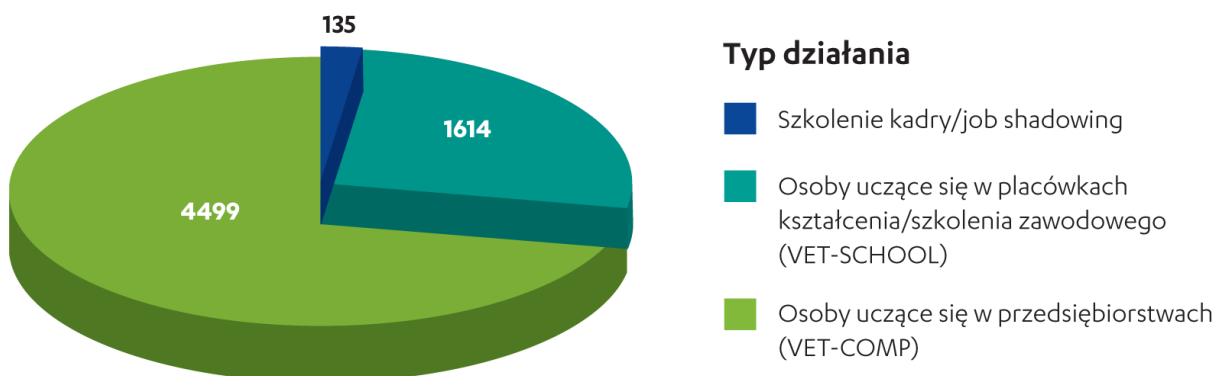

Diagram 2. Liczba uczestników w podziale na typ mobilności zagranicznej.

Wśród uczniów i absolwentów przeważały **staże w przedsiębiorstwa zagranicznych (VET-COMP)**. Ten typ mobilności zrealizowało aż **4 499 osób**, co stanowi **74%** wszystkich wyjazdów osób uczących się. Drugą możliwością, czyli **staże w zagranicznych placówkach kształcenia/szkolenia zawodowego (VET-SCHOOL)** zrealizowało **26%** uczestników.

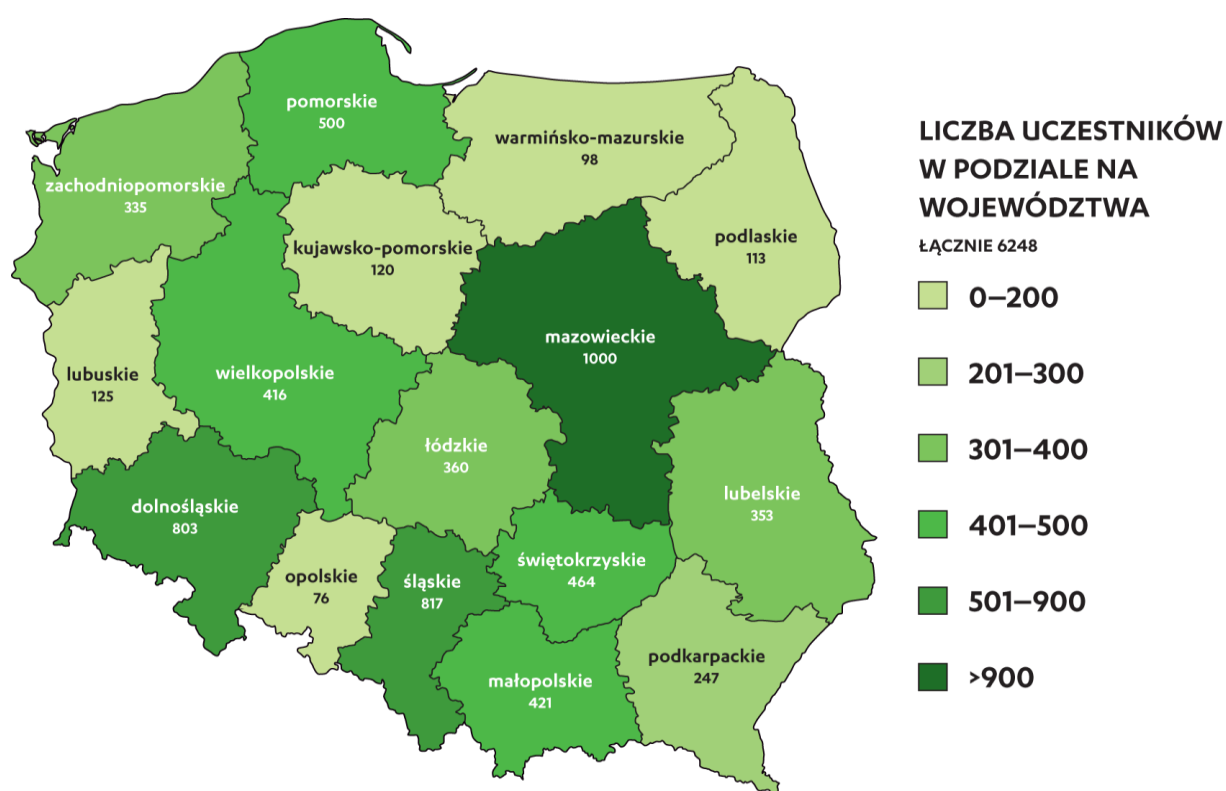
Staże były realizowane zarówno w dużych przedsiębiorstwach, jak i małych firmach rodzinnych. Uczniowie szkolili się również w ośrodkach i warsztatach kształcenia zawodowego. Staż zagraniczny pełnił rolę dodatkowej praktyki zawodowej lub był włączany w obowiązkową praktykę wynikającą z programów nauczania.

Kadra kształcenia i szkolenie zawodowego wyjeżdżała jedynie na **szkolenie i działanie typu job shadowing (VET-STA)**. Łącznie na mobilność zagraniczną wyjechało **135 osób**, z czego **67%** nigdy nie wzięło udziału w tym rodzaju aktywności zawodowej.

Żadna z instytucji nie zdecydowała się na zorganizowanie mobilności kadry polegającej na **prowadzeniu zajęć i szkoleń (VET-TAA)** w zagranicznej instytucji partnerskiej.

Liczba uczestników w podziale na województwa

Mapa 3 Liczba uczestników projektu w podziale na województwa.

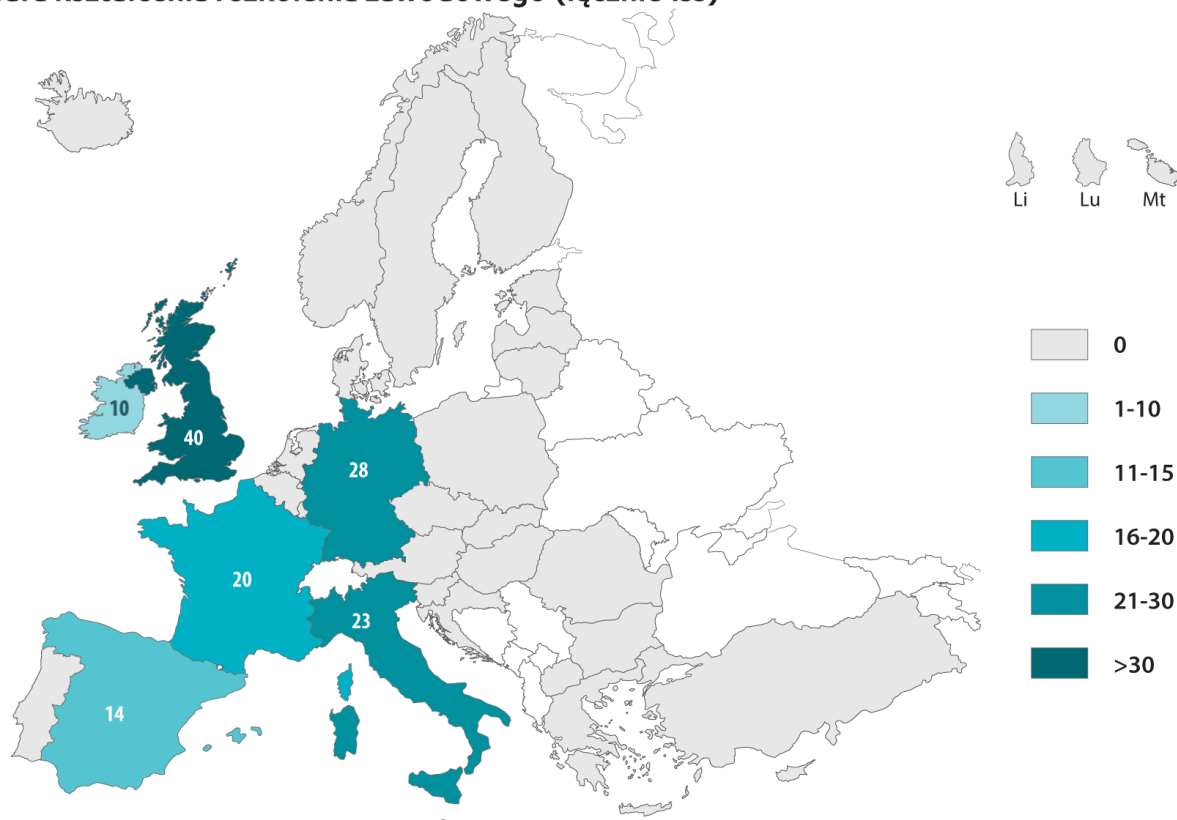
Najwięcej uczestników wyjechało z województwa **mazowieckiego** (16% wszystkich zrealizowanych mobilności), dwa kolejne silnie reprezentowane regiony to województwa **śląskie** i **dolnośląskie**. Najmniej uczestników pochodziło z województwa opolskiego.

Kadra kształcenia i szkolenia zrealizowała mobilności łącznie do 6 krajów. Najchętniej wybierana jako kraj wyjazdu była **Wielka Brytania**. Mobilność do tego kraju odbyło **40 osób**, czyli **30% wszystkich wyjeżdżających**.

Liczba uczestników w podziale na kraj docelowy mobilności kadra kształcenia i szkolenia zawodowego (łącznie 135)

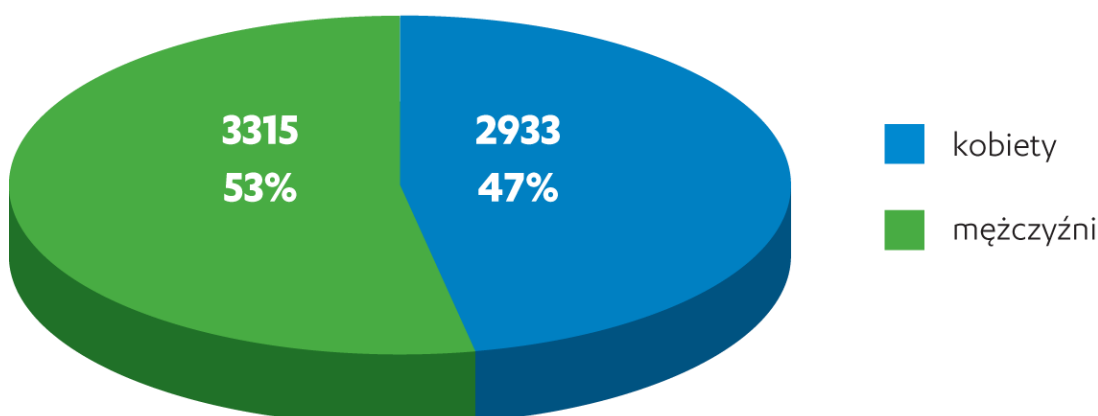
Mapa 5 Liczba uczestników – kadra kształcenia i szkolenia zawodowego w podziale na kraj docelowy mobilności.

Liczba uczestników w podziale na płeć

Rekrutacja uczestników była prowadzona przez instytucje wysyłające zgodnie z przyjętymi przez nie zasadami. Forma, zakres i sposób jej przeprowadzenia były zależne od typu instytucji, charakteru realizowanego projektu czy rodzaju uczestnika. Mimo różnic w sferze merytorycznej, każdy proces rekrutacji opierał się na jasno i przejrzysto określonych kryteriach naboru z uwzględnieniem zasady równości szans, w tym równości szans kobiet i mężczyzn.

Liczba uczestników w podziale na kobiety i mężczyzn (łącznie 6248)

Diagram 3 Liczba uczestników projektu Staże zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz szkolenia kadry kształcenia zawodowego | Konkurs 2014 w podziale na płeć.

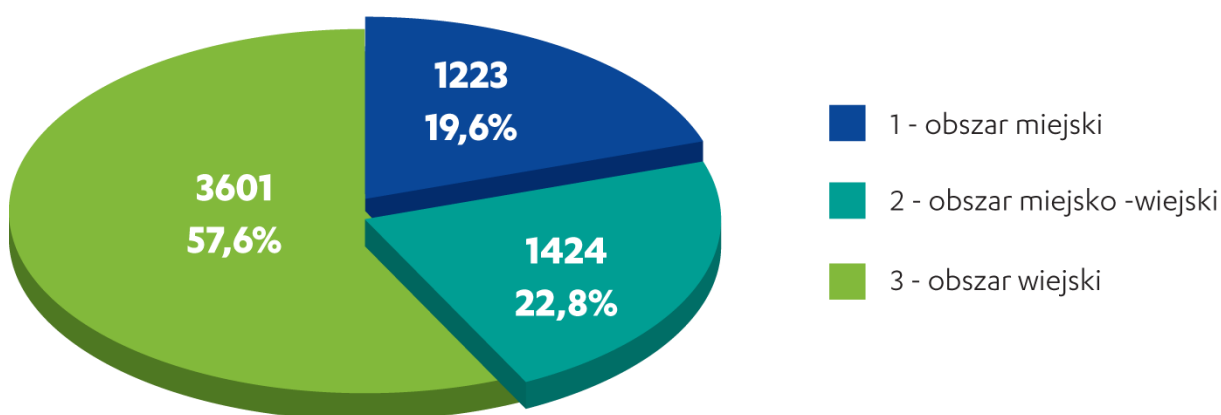
Zgodnie z przedstawionymi danymi, w projekcie PO WER nie wystąpiły znaczące różnice w obszarze dostępu do udziału kobiet i mężczyzn. Potwierdza to przyjęte na początku realizacji projektu założenia, które opierały się na danych pozyskanych z zakończonych projektów finansowanych ze środków PO KL. Zgodnie z ówczesnymi danymi, w projektach staży zagranicznych wzięło udział 47,5% kobiet i 52,5% mężczyzn.

Liczba uczestników w podziale na obszar zamieszkania

Ponad połowa uczestników mobilności zagranicznych pochodzi z **terenów wiejskich** (57,6%) lub **wiejsko-miejskich** (22,8%). Uczestnicy z **terenów miejskich** stanowili 19,6% wszystkich osób wyjeżdżających na staż lub szkolenie.

Liczba uczestników według obszaru zamieszkania (łącznie 6248)

Diagram 4 Liczba uczestników projektu Staże zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz szkolenia kadry kształcenia zawodowego | Konkurs 2014 według obszaru zamieszkania.

Dane dotyczące pochodzenia uczestników również są zbieżne z analizą grupy docelowej przedstawionej na początku planowania projektu. Zgodnie z założeniami przewidywane było objęcie wsparciem osób z terenów słabiej rozwiniętych. Dane wskazywały, że 50% uczestników będzie pochodzić z terenów wiejskich. Przedstawione dane potwierdzają słuszność przyjętych założeń.

Określenie obszaru zamieszkania odbywało się wg stopnia urbanizacji (DEGURBA). DEGURBA to zdefiniowana przez Eurostat i wykorzystywana do monitorowania obszaru realizacji projektu klasyfikacja jednostek przestrzennych, zgodnie z którą jednostki przestrzenne przyporządkowane są do następujących kategorii: gęsto zaludnione, czyli obszary miejskie (o ludności > 50 000), pośrednie, czyli obszary wiejsko-miejskie (o ludności > 5 000) i słabo zaludnione, czyli obszary wiejskie (o ludności < 5 000).

Odniesienie do stosowania zasady równości szans, w tym równości szans kobiet i mężczyzn

Ze względu na specyfikę projektu, w którym wszystkie działania związane z zaplanowaniem i realizacją mobilności zagranicznych były realizowane przez instytucje wysyłające, FRSE prowadziła działania uświadamiające beneficjentów o konieczności stosowania przez nie działań niwelujących jak i działań związanych z równością szans, w tym równością szans kobiet i mężczyzn poprzez akcje informacyjne i odpowiednie zapisy w umowie finansowej z instytucją wysyłającą.

Zasada równości szans, w tym równości szans kobiet i mężczyzn miała zastosowanie w dwóch obszarach:

1. *sposób dotarcia do grupy docelowej projektu* – informowanie potencjalnych uczestników o projekcie różnymi kanałami i sprawdzanie, czy język używany w informacji o projekcie nie jest stereotypowy i nie wyklucza żadnej z płci lub osób z niepełnosprawnościami,
2. *rekrutacja* – wprowadzenie zapisów w umowie finansowej z FRSE, by nie dopuszczać do jakiegokolwiek dyskryminacji ze względu na płeć, wiek, wyznanie, przynależność rasową, etniczną, religijną, niepełnosprawność czy orientację seksualną - zasadność udziału w mobilności powinna być rozpatrywana jedynie w oparciu o kryteria merytoryczne.

Prowadzona była również akcja informacyjna, która miała uświadomić instytucje w kwestii stosowania w/w zasad głównie poprzez przekazywanie wytycznych podczas szkoleń dotyczących m.in. zarządzania projektami, indywidualnych konsultacji pracowników FRSE z przedstawicielami instytucji beneficjentów (kontakt mailowy, telefoniczny, w siedzibie fundacji) i wizyt monitorujących realizację projektu w siedzibie beneficjenta oraz zamieszczanie stosowanych informacji na stronie internetowej projektu.

W ramach weryfikowania poprawności założeń projektów FRSE realizowała również wizyty monitoringowe w siedzibach instytucji realizujących projekty. Bazą do przeprowadzenia wizyty był wypełniony przez beneficjenta odpowiednio wcześniej *Kwestionariusz dla beneficjenta*. W kwestionariuszu zawarte były pytania odnoszące m.in. do stosowania zasady równości szans, w tym równości szans kobiet i mężczyzn. W trakcie wizyty pracownicy FRSE omawiali z beneficjentem przedstawione informacje i udzielali ew. wskazówek, co do sposobu wdrażania zasady równości szans.

Wpływ projektu

Wpływ mobilności na uczestników

Korzyści zawodowe

Dzięki udziałowi w mobilności zagranicznej uczniowie i absolwenci mieli możliwość poszerzenia swojej wiedzy i zdobycia praktycznych umiejętności zawodowych w zagranicznych przedsiębiorstwach lub instytucjach szkoleniowych. Miejsca i programy merytoryczne pobytu były uzgadniane przez organizacje wysyłające i przyjmujące, aby zapewnić uczestnikom jak najwyższy poziom merytoryczny stażu i możliwość zdobycia jak najlepszych umiejętności. Z dotychczas zrealizowanych projektów wynika, że udział w zagranicznej mobilności stwarza uczestnikom możliwość:

- zdobycia doświadczenia zawodowego na europejskim rynku pracy,
- uzyskania praktycznych kompetencji będących uzupełnieniem wiedzy teoretycznej nabytej w procesie edukacji formalnej ułatwiających zaistnienie na rynku pracy i realizację planów zawodowych,
- poznania zasad funkcjonowania europejskich przedsiębiorstw i stosowania nowoczesnych technologii,
- przygotowania do życia w warunkach gospodarki rynkowej.

Kadra szkolenia zawodowego dzięki udziałowi w projektach mobilności miała możliwość doskonalenia swoich kompetencji zawodowych i kluczowych, co jest niezwykle ważne w sytuacji szybkich zmian zachodzących zarówno w gospodarce jak i na rynku pracy.

Udział w mobilności zagranicznej był, więc działaniem wpływającym na:

- uaktualnienie wiedzy zawodowej i praktycznej,
- zweryfikowanie i porównanie metod nauki w polskim systemie kształcenia z jego odpowiednikami w całej Europie,
- implementację niektórych metod i sposobów kształcenia w danej placówce kształcenia,
- reorganizację warsztatów praktycznej nauki zawodu zgodnie ze wzorcami europejskimi,
- opracowanie autorskich programów kształcenia.

Należy oczywiście zaznaczyć, że wskazana lista nie jest zamknięta. Każda instytucja wykorzystuje wiedzę i umiejętności zdobyte podczas szkolenia zagranicznego zależnie od swoich potrzeb lub możliwości. Warto jednak podkreślić, że udział w takim wyjeździe jest bardzo często początkiem długofalowych zmian w instytucjach.

Podniesienie kompetencji kluczowych

Kompetencje kluczowe to te, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia. Zgodnie z zaleceniem Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 18 grudnia 2006, można wyodrębnić osiem kompetencji kluczowych: 1) porozumiewanie się w języku ojczystym 2) porozumiewanie się w językach obcych 3) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne; 4) kompetencje informatyczne 5) umiejętność uczenia się 6) kompetencje społeczne i obywatelskie 7) inicjatywność i przedsiębiorczość 8) świadomość i ekspresja kulturalna.

Udział w stażach i szkoleniach zagranicznych jest jednym z najlepszych narzędzi pozwalających uczestnikom na zdobycie tych kompetencji. Podczas pobytu zagranicznego uczestnicy oprócz wiedzy zawodowej podnoszą znajomości języków obcych, uczą się samodzielności i podnoszą pewność siebie. Bardzo często uczestnicy wyjazdów zagranicznych uświadamiają sobie również jak dużo od nich zależy. W praktyce przekonują się, że nauka języka obcego nie jest przykrym obowiązkiem a ważnym elementem w ich karierze zawodowej. Zyskują, więc świadomość konieczności uczenia się.

Szkołąc się w przedsiębiorstwie zagranicznym uczestnicy mają również szansę na zdobycie z pierwszej ręki wiedzy o sposobie prowadzenia własnej działalności. Jest to niezwykle ważne, szczególnie w odniesieniu do kompetencji kluczowej, jaką jest inicjatywność i przedsiębiorczość. Ta szczególna kompetencja podkreśla, że oprócz samej wiedzy czy

możliwości, młodzi ludzie powinni uczyć się wprowadzać swoje zamierzenia w czyny. Taką szkołą życia jest również udział w projekcie.

Wpływ mobilności na instytucję beneficjentów

Udział w projekcie oprócz oczywistego wpływu na pojedynczego uczestnika zmienia również całą instytucję. Źródłem tych zmian są zarówno uczniowie i kadra wyjeżdżająca na mobilność, jak i osoby zaangażowane w realizację projektów, czy instytucje wspierające beneficjentów.

Uczniowie wyjeżdżając na staż zagraniczny mają możliwość porównania metod nauki zawodu w placówce kształcenia czy sposobów odbywania praktyk zawodowych u pracodawców. Po powrocie bardzo często dzielą się swoimi wnioskami, nieświadomie wskazując szkole, jakie elementy należy zmodyfikować w kształceniu zawodowym.

Kadra kształcenia bierze udział w mobilności w konkretnie określonym celu. Ma za zadanie zdobyć nową wiedzę i doświadczenia z zakresu kształcenia zawodowego. Ważnym elementem w tym działaniu jest umożliwienie wdrożenia innowacji w danej placówce. Uczestnicy mobilności po powrocie dzielą się, więc swoją wiedzą z pozostałymi nauczycielkami i instruktorami, opracowują autorskiej programy nauczania, albo wprowadzają niektóre elementy sposobów kształcenia podpatrzonych w trakcie szkolenia zagranicznego. W instytucji formułuje się, więc grupa ludzi, która jest gotowa na zmiany jakościowe w kształceniu zawodowym.

Innym ważnym skutkiem dla instytucji jest wykształcenie się grupy ludzi posiadającej doświadczenie w realizacji projektów. Nie tyle chodzi tutaj o aspekty merytoryczne, związane jedynie z projektami szkoleń lub staży zagranicznych, ale utworzenie nieformalnego zespołu projektowego. Taki zespół będzie w stanie zaplanować i zrealizować inne pomysły i projekty w przyszłości.

Wpływ projektu można również odnieść do wzrostu prestiżu instytucji czy rozpoznawalności w regionie. Instytucje realizujące projekty zauważają wyraźny wzrost zainteresowania placówką w trakcie rekrutacji. Potencjalni kandydaci w trakcie promocji placówki czy dni otwartych wprost pytają o możliwość udziału w praktykach zagranicznych.

Działania informacyjno-szkoleniowe

Przeprowadzone szkolenia

W ramach działań informacyjno-szkoleniowych zaplanowano i przeprowadzono szkolenia w których łącznie uczestniczyło prawie **350 przedstawicieli** instytucji realizujących projekty na zasadach Programu Erasmus+ Sektor Kształcenie i szkolenia finansowe, finansowanych ze środków PO WER z Konkursu 2014.

Plan szkoleń zakładał przygotowanie instytucji do realizacji projektów poprzez serię szkoleń na temat **zarządzania projektami**. Zespół projektowy zorganizował trzy spotkania w Warszawie w terminach 20 marca 2015r., 23 marca 2015 r. i 17 kwietnia 2015r. Z każdej instytucji zaproszono dwie osoby. Ze względu na zakres tematyczny szkoleń FRSE sugerowało udział koordynatora i osoby odpowiedzialnej za kwestie finansowe w projekcie. W trzech edycjach szkoleń łącznie udział wzięło prawie 240 osób.

Na szkoleniach poruszano zagadnienia związane z umową finansową pomiędzy instytucją wysyłającą, a FRSE oraz pomiędzy uczestnikiem mobilności a instytucją wysyłającą. Przedstawione zostały również zasady jakościowe zarządzania projektami, w tym współpraca z partnerem, rekrutacja uczestników, zasada równości szans kobiet i mężczyzn, przygotowanie pedagogiczne, kulturowe i językowe, realizacja staży i monitorowanie przebiegu staży, raporty uczestników, certyfikacja mobilności, ewaluacja działań, rozpowszechnianie i wykorzystanie rezultatów, metody rozwiązywania problemów, jakość raportu końcowego. Kwestie zarządzania finansowego był omawiane przez przedstawicieli Rozliczeń Finansowych i dotyczyły zagadnień związanych z kategoriami budżetowymi w projekcie, przesunięciami pomiędzy kategoriami budżetu, kwalifikowalnością kosztów – koszty nieuprawnione, polityką kursową, typami podstawowych kontroli oraz kontroli finansowych projektów, dokumentacją projektu.

Kolejna seria szkoleń skupiała się na przygotowaniu instytucji do złożenia raportu końcowego z działań do FRSE. Zaplanowano i przeprowadzono serię trzech szkoleń z **rozliczenia końcowego projektów** na podstawie obsługi systemu Mobility Tool+. Szkolenia były podzielone na dwie części (28 października 2015 r. i 30 października 2015 r) i były kierowane do instytucji realizujących projekty roczne, których zakończenie przypadało maksymalnie na 30 grudnia 2015r. Dla projektów dwuletnich zaplanowano szkolenie 12 maja 2016 r i było to powiązane z maksymalnym czasem trwania projektów – 30 grudnia 2016r. Łącznie w trzech odsłonach szkoleń udział wzięło prawie 110 przedstawicieli instytucji realizujących projekty.

W trakcie szkoleń uczestnicy mogli dowiedzieć się, w jaki sposób wprowadzać oraz przekazywać informację o mobilnościach uczestników oraz jak złożyć raport końcowy z realizacji działań za pomocą systemu Mobility Tool+, mieli możliwość poznać powiązania pomiędzy systemem MT+ a formularzem SL w systemie OnLine FRSE, zapoznać się z formularzem Raportu Końcowego, omówić zasady rozliczania finansowego projektu, dowiedzieć się jak przygotować Dokument Europass Mobilność za pośrednictwem systemu OnLine FRSE (online.frse.org.pl), omówić w jaki sposób upowszechniać i wykorzystać wypracowane podczas realizacji projektu rezultaty. Podczas spotkań beneficjenci mogli skonsultować bieżące działania projektowe z opiekunem wyznaczonym w FRSE.

Zrealizowane monitoringi

W ramach bieżącego monitorowania postępu w realizacji projektów, przedstawiciele FRSE zrealizowali **19 wizyt monitorujących** w siedzibie instytucji wysyłających uczestników na staż lub szkolenie zagraniczne, co stanowiło **12% wszystkich dofinansowanych projektów**. Monitoringi dotyczyły kwestii merytorycznych w zarządzaniu projektami i były realizowane przez Zespół Projektowy. Wizyty pełniły funkcję narzędzia doradczego dla instytucji oraz były pomocne w zidentyfikowaniu projektów, które mogły zostać ocenione jako dobra praktyka.

Inną formą weryfikacji czy projekty realizowano zgodnie z zasadami i wytycznymi FRSE były kontrole przeprowadzane przez przedstawicieli Rozliczeń Finansowych FRSE również w siedzibie instytucji wysyłających tzw. **kontrole on-the-spot**. Kontrole były realizowane w trakcie trwania projektu i dotyczyły wytypowanych beneficjentów. Celem kontroli było zbadanie czy samo działanie jest zgodne z wnioskiem o dofinansowanie, umową o dofinansowanie oraz wymogami formalnymi. W konkursie 2014 zrealizowano **dwie kontrole on-the-spot**.

Strona internetowa

Jednym z głównych źródeł informacji dla instytucji realizujących projekty była strona internetowa projektu, znajdująca się pod adresem <http://www.power.frse.org.pl/edukacja-zawodowa-2014>. Na stronie internetowej były zamieszczane wzory dokumentów, zasady i wytyczne związane z poprawną realizacją projektów oraz materiały szkoleniowe, możliwe do pobrania dla zainteresowanych. Zgodnie z danymi z *Raportu półrocznego stron internetowych FRSE za okres 1.01-30.06.2017 r.* strona główna www.power.frse.org.pl z której następuje przekierowania na poszczególne projekty POWER realizowane przez FRSE

systematycznie wzrasta. Porównania z poprzednim badanym okresem wskazuje na wzrost rzędu 65% w kategorii SESJE, czyli odwiedziny/wejścia/wizyty przez użytkowników. W kategorii UŻYTKOWNICY również widać wyraźny wzrost (55%) w stosunku do poprzedniego okresu badawczego. Jest to jedna z najbardziej miarodajnych zmiennych, która świadczy o popularności strony. Wskazuje to jak ważnym i efektywnym medium stała się strona internetowa dla realizatorów działań projektowych.

POWERGEDON

W ramach obchodów 60-lecia istnienia Europejskiego Funduszu Społecznego, 5-lecia realizacji projektów ze środków Europejskiego Funduszu społecznego przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji, a także 30-lecia Programu Erasmus + w Europie, FRSE zorganizowało w dniach 8 - 9 czerwca 2017r unikatowe wydarzenie pod nazwą POWERGEDON.

Głównym celem przedsięwzięcia było podsumowanie działalności FRSE w zakresie realizacji projektów dofinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i Wiedza Edukacja Rozwój. W ramach pierwszego dnia (8 czerwca 2017r.) zostało zorganizowane seminarium *Ponadnarodowa mobilność edukacyjna wsparciem w kształtowaniu kompetencji niezbędnych na rynku pracy*. Goście spotkania dzielili się swoim doświadczeniem z realizacji projektów oraz debatowali nad przyszłością edukacji i wpływem, jaki na jej kształt może mieć mobilność ponadnarodowa. Seminarium otworzyli: Piotr Krasuski, dyrektor Departamentu EFS w Ministerstwie Rozwoju oraz dr Paweł Poszytek, dyrektor generalny FRSE. Wysłuchano również wystąpień: prof. dr. hab. Stefana Michała Kwiatkowskiego, rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej oraz Michała Pachockiego z Zespołu Analityczno-Badawczego FRSE. Ciekawe były też prezentacje samych beneficjentów: Dariusza Pietrzaka z Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Jadwigi Dziubińskiej (Brześć Kujawski) i Sylwii Górniak-Borkowskiej z Niepublicznego Przedszkola MISIOLANDIA z Bydgoszczy.

Drugi dzień (9 czerwca 2017) skupiał się na szkoleniu praktycznym i był skierowany do ludzi realizujących projekty mobilności zagranicznej. Do udziału zaproszono 4-osobowe drużyny reprezentujące instytucje, które realizują bądź realizowały projekty mobilności w ramach środków PO KL oraz PO WER w sektorach Edukacja szkolna oraz Kształcenie i szkolenia zawodowe. Grupy wzięły udział w militarnej grze terenowej – postawione przed nimi zadania wymagały nie tylko sprawności, celności i sprytu, ale również bardzo dobrej współpracy w zespole oraz znajomości jego zasobów (m.in. intelektualnych, fizycznych,

psychospołecznych). Ideą szkolenia była poprawa komunikacji w zespołach realizujących projekty mobilności jako podstawa zarządzania projektami w instytucjach wysyłających. Pozytywne opinie uczestników szkolenia wskazują, że ten obszar szkoleń jest z jednej strony bardzo potrzebny, ale jednocześnie dość zaniedbywany. Większą uwagę przykładają się do procedur i wymogów formalnych. Pomijają się jednocześnie człowieka jako siłę napędową projektów. Relacja z wydarzenia została przedstawiona w kwartalniku Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji – *Europa dla Aktywnych* nr 3/2017 <http://www.frse.org.pl/artukul/jednosc-z-jednostek/>.

PODSUMOWANIE

Projekt *Stáže zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz szkolenia kadry kształcenia zawodowego* dofinansowany ze środków EFS PO WER, realizowany na zasadach programu Erasmus+ sektor Kształcenie i szkolenia zawodowe zakończył się 30 września 2017 roku. W trakcie jego realizacji Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji objęła dodatkowym dofinansowaniem 162 projekty i umożliwiła wyjazd na mobilność zagraniczną 6248 uczestnikom. Odwiedzając 15 krajów europejskich mieli możliwość zdobyć unikatową wiedzę i doświadczenie zawodowe. Mobilności zagraniczne wpływały również na uczestników w sferze kompetencji kluczowych. Instytucje realizujące projekty nawiązały długofalową współpracę z instytucjami zagranicznymi, czego konsekwencją były kolejne projekty.

Kontynuując sukces zakończonych projektów FRSE przystąpiło do realizacji kolejnych inicjatyw. Obecnie FRSE realizuje sześć projektów dofinansowanych ze środków PO WER z trzech sektorów: *Edukacja szkolna, Kształcenie i szkolenia zawodowe* i *Szkolnictwo wyższe*. Szczegółowe informacje na temat projektów są dostępne na stronie internetowej <http://www.power.frse.org.pl/ksztalcenie-zawodowe>